

DE INGEBEELDE ZIEKE

Komedie

door

MOLIÈRE

Bewerking en liedteksten
Robert Grijsen

Muziek
Robert Grijsen en Hugo Vogel

TONEELUITGEVERIJ VINK B.V.
(Grimas Theatergrime verkoop)
Tel: 072 - 5 11 24 07
E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl
Website: www.toneeluitgeverijvink.nl

VOORWAARDEN

Alle amateurverenigingen die het stuk: **DE INGEBEELDE ZIEKE** gaan opvoeren, dienen in alle programmaboekjes, posters, advertenties en eventuele andere publicaties de volledige naam van de oorspronkelijke auteur: **ROBERT GRIJSEN** te vermelden.

De naam van de auteur moet verschijnen op een aparte regel, waar geen andere naam wordt genoemd.

Direct daarop volgend de titel van het stuk.

De naam van de auteur mag niet minder groot zijn dan 50% van de lettergrootte van de titel.

U dient tevens te vermelden dat u deze opvoering mag geven met speciale toestemming van het I.B.V.A. Holland bv te Alkmaar.

Copyright: © 2009 Anco Entertainment bv - Toneeluitgeverij Vink bv

Internet: www.toneeluitgeverijvink.nl

E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, verfilming, video opname, internet vertoning (youtube e.d) of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Het is niet toegestaan de tekst te wijzigen en/of te bewerken zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Vergunning tot opvoering van dit toneelwerk moet worden aangevraagd bij het Auteursrechtenbureau **I.B.V.A. HOLLAND bv**

Postbus 363

1800 AJ Alkmaar

Telefoon 072 - 5112135

Website: www.ibva.nl

Email: info@ibva.nl

ING bank: 81356 – IBAN: NL08INGB0000081356 BIC: INGBNL2A

Geen enkele andere instantie dan het IBVA heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.

Auteursrechten betekenen het honorarium (loon!) voor de auteur van wiens werk door u gebruik wordt gemaakt!

Auteursrechten moeten betaald worden voor elke voorstelling, dus ook voor try-outs, voorstellingen in/voor zorginstellingen, scholen e.d.

Vergunning tot opvoering:

1. Aankoop van minimaal **15** tekstboekjes bij de uitgever.
2. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart (tevens bewijs van aankoop), met uw gegevens, naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
3. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Vergunning tot HER-opvoering(en):

1. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart met uw gegevens naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
2. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Opvoeringen zonder vergunning zijn niet toegestaan en strafbaar op grond van de Auteurswet 1912. Zij worden gerechtelijk vervolgd, terwijl de geldende rechten met 100% worden verhoogd. Het tarief wordt met 20% verhoogd voor opvoeringen waarvoor geen toestemming werd aangevraagd binnen drie weken voorafgaand aan de voorstelling.

Het is verboden gebruik te maken van gekregen, geleende, gehuurde of van anderen dan de uitgever gekochte tekstboekjes.

**Rechten BELGIË: Toneelfonds JANSSENS, afd. Auteursrechten,
Te Boelaerlei 107 - 2140 Bght ANTWERPEN Telefoon (03)3.66.44.00.
Geen enkele andere instantie heeft de bevoegdheid genoemde rechten
van u te claimen, of te innen.**

PERSONEN:

ARGAN, de ingebeelde zieke
BÉLINE, zijn tweede vrouw
ANGELIQUE, zijn oudste dochter
LOUISE, zijn jongste dochter
BÉRALDE, zijn broer
TOINETTE, dienstmeid
CLÉANTE, geliefde van ANGELIQUE
MENEER DIAFORIUS
MEVROUW DIAFORIUS
THOMAS: DIAFORIUS, hun zoon
MENEER PURGON, dokter
MENEER FLEURANT, APOTHEKER
MENEER BONNEFOY, notaris
ASSISTENTEN van Dokter PURGON
MENEER ANGST
MEVROUW PIJN
MENEER WANHOOP
MEVROUW DOOD
PIJNLIJDERS
EEN HERDERINNETJE
BOSFIGUREN
DRIE DOKTERS
ÉÉN APOTHEKER
VIER KNECHTEN
VIER DIENSTMEIDEN
PRAESES en DOKTERS in eindspel
ENSEMBLE

Plaats en tijd:

Parijs, 1673

PROLOOG

(Een plekje, ergens in de vrije natuur. Vogelgeluiden, gemekker van schapen. We zien een HERDERINNETJE, klagend over de dokters die haar maar niet kunnen genezen van haar liefdespijn. Ze wordt omringd en bijgestaan door faunen, saters en andere fantasiefiguren. Het is al met al een idyllisch en amusant tafereel)

Lied: ZIEK VAN LIEFDE

HERDERINNETJE:

Wat heb je aan dokters, wat stellen ze voor
Ze staan continu uit hun nek te oreren
En waar ik mij zo ongelooflijk aan stoor
Is dat ze veel pronken maar weinig presteren

ENSEMBLE:

Die hoge, droge heren

HERDERINNETJE:

Ze zijn apetrots op hun titel en graad
Ze hebben wel honderden boeken gelezen
Maar toch is geen enkele dokter in staat
Om de smart
Van mijn hart
Te genezen.

SAMEN MET ENSEMBLE:

De strengste diëten, de zuiverste wijn
Een bad met koud water, een duur medicijn
Een mengsel van kruiden, een flink lavement, nee
Dat helpt allemaal niets als je ziek van liefde bent

HERDERINNETJE:

Ik hou van een herder, maar voel mij zo rot
Wanneer ik hem zie krijg ik last van vibraties
Mijn hart dreunt van angst en mijn mond zit op slot
Ik word echt wanhopig door al die sensaties.

ENSEMBLE:

Vervelende situaties

HERDERINNETJE:

Op doktersadvies heb ik veel geprobeerd
Ik dacht dat het troost en ook uitkomst zou geven
Ze hebben van alles gedaan en beweerd
Maar de smart
Van mijn hart
Is gebleven

SAMEN MET ENSEMBLE:

De strengste diëten, de zuiverste wijn
Een bad met koud water, een duur medicijn
Een mengsel van kruiden, een flink lavement, nee
Dat helpt allemaal niets als je ziek van liefde bent

HERDERINNETJE:

Ach, dokters, misschien boeken jullie resultaat
Bij een domme hypochonder
Zo een die zich in inbeeldt dat het slecht met hem gaat
Maar ik hoef jullie niet, ik kan zonder
Zonder dat geblaas (*gemekker van schaap*)
Dat nutteloze geblaas

*(Drie dokters, die al een tijdje aan de kant stonden te luisteren,
komen naar voren. De herderin en haar gezelschap gaan af)*

DOKTER 1: Wat een kletspraat

DOKTER 2: Wat een onzin.

DOKTER 3: Wat een ridicuul standpunt ten opzichte van ons
magistrale, onmisbare vak.

DOKTER 1: Kwak.

DOKTER 2: Zalf

DOKTER 3: Kwak.

Lied: KNAPPE KOP

DOKTERS:

De wereld kan niet zonder ons
Wij zijn het antwoord op uw frons
Wij leiden u naar 't ziekenfonds
Met zeer bekwame hand

De mensen hebben altijd pijn
En dat is eigenlijk wel fijn
Want zo kunnen wij dienstbaar zijn

Met ons briljant verstand

Knappe kop
Witte kraag eronder
Zwarte hoed erop
Kwak, zalf, kwak
Handen uit de mouwen
Duiten in de zak

(De muziek gaat door. Er verschijnt nog een figuur. De volgende regels worden gesproken)

DOKTER 1: Hee, een apotheker.

DOKTER 2: Een apotheker?

APOTHEKER: Jazeker, een apotheker.

DOKTER 3: Bonjour, monsieur.

APOTHEKER: *(zingt)*

Wie ziek is komt vanzelf bij mij
En dat is goed, dus wees maar blij
Want na een tijdje bent u vrij
Van alles wat u kwelt

Mijn middeltjes zijn zeer probaat
En gaarne geef ik goede raad
Ik zorg dat pijn weer overgaat
Dat u weer gauw herstelt

Knappe kop
Witte kraag eronder
Zwarte hoed erop
Kwak, zalf, kwak
Handen uit de mouwen
Duiten in de zak

DOKTERS EN APOTHEKER:

Knappe kop
Witte kraag eronder
Zwarte hoed erop
Kwak, zalf, kwak
Handen uit de mouwen
Duiten in de zak
Duiten in de zak

Ping, ping, de rekening
(Deze regels worden herhaald terwijl de dokters en de apotheker
afgaan)

EERSTE BEDRIJF

Scène 1

(ARGAN zit alleen in de kamer. Hij is bezig met het natellen van de
Apothekersrekeningen)

ARGAN: Drie en twee is vijf, plus vijf is tien, plus tien is twintig. Drie en twee is vijf..... (leest) "Vervolgens, op de vierentwintigste, een verzachtend lavement om het darmkanaal fris en vochtig te maken: dertig sous." Dat is echt teveel, monsieur FLEURANT. U moet wel een beetje redelijk blijven. Dertig sous voor een opfrisbeurt van achteren, vergeet het maar! Op vorige nota's was het niet meer dan twintig sous, en twintig sous betekent in Apothekerstaal nog altijd tien sous. Tien sous dus. "Vervolgens, op dezelfde dag, een speciaal samengesteld leverdrankje met een kalmerende en slaapverwekkende werking: vijfendertig sous." Daar zal ik niet over klagen, ik heb inderdaad lekker geslapen. Maar vijfendertig sous is een bedrag om wakker van te liggen. Wat dacht u van zeventien en een halve sous? "Vervolgens, op de vijfentwintigste, een stimulerend laxeermiddel, volgens doktersrecept, om de gal uit te stoten en af te voeren: vier francs". Ai, ai, ai, monsieur FLEURANT, hier overschrijdt u de grens van fatsoen. Ook zieken hebben recht op een behoorlijke behandeling. Dokter PURGON heeft u niet voorgeschreven vier francs in rekening te brengen. Als u 't goed vindt, maken we daar drie van. Min de helft is anderhalf. "Vervolgens, diezelfde dag, een pijnstillend drankje om de edele heer op adem te laten komen: dertig sous." Prima, vijftien sous. Vervolgens, op de zesentwintigste, zowel 's ochtends als 's avonds een pittig, wind verdrijvend lavement, in totaal: zestig sous." Eigenlijk twintig, en dan ook nog actievoordeel: twee halen, één betalen, dus dan komen we op tien. Vervolgens, op de zevenentwintigste, een uniek middel om de darmwerking te versnellen en alle kwade sappen te verwijderen: drie francs." Maken we dertig sous van. Fijn dat u het ermee eens bent. Vervolgens, op de achtentwintigste, een dosis melkserum om het bloed te zuiveren: veertig sous." Met korting: twintig sous. Vervolgens, een flacon hartversterkende siroop volgens geheim

recept: vijf francs. Lieve hemel, monsieur FLEURANT. Kalm aan, zeg! Als u zo tekeer gaat, wil geen mens meer ziek zijn! Twee francs is meer dan genoeg. Nou, eens even kijken..... Drie en twee is vijf, en vijf is tien, en tien is twintig.... Alles bij elkaar: drieënzestig francs en vier sous. Dat betekent dat ik deze maand.... *(telt half mompelend)* ...twaalf medicijnen heb gehad, en *(telt weer)* zeventien lavementen.... En de vorige maand had ik nog zestien medicijnen en vierentwintig lavementen.... Geen wonder dat ik me deze maand beroerder voel. Ik zal tegen dokter PURGON zeggen dat hij daar wat aan moet doen. Zo, nu mogen ze dit opruimen. Waar is iedereen? Niemand neemt me serieus, ze laten me altijd alleen. *(Hij luidt een bel om iemand van het personeel te roepen)* Ze horen niets. Die bel maakt ook veel te weinig lawaai. Tingeling, tingeling.... ze zijn zo doof als een kwartel. Tingeling, tingeling! Hopeloos! TOINETTE! Tingeling, tingeling! Loeder! Serpent! Waarom vergeet je mij?! Tingeling, tingeling! Oh, ik ga nu heel erg kwaad worden! *(Hij belt niet meer, maar schreeuwt)* Tingeling, tingeling! Debiele dienstmeid! Loop naar de hel! Hoe is het mogelijk een arme zieke zo moederziel alleen te laten? Tingeling, tingeling! Vreselijk! Tingeling, tingeling! Oh, mon Dieu, ze laten me hier nog sterven! Tingeling, tingelingelingeling!!

Scène 2

TOINETTE: *(die de kamer binnenkomt)* Rustig maar. Hier ben ik al!

ARGAN: Oh, secreet! Mispunt!

TOINETTE: *(doet of ze haar hoofd heeft gestoten)* Dat verdomde ongeduld van u. Door al dat gehaast ben ik met mijn hoofd tegen een luik aangevlogen. *(kreunt)*

ARGAN: Trouweloos schepsel!

TOINETTE: *(blijft doorjammeren om hem het schreeuwen te beletten)* Auuuuu!

ARGAN: Al meer dan....

TOINETTE: Auuuuu!

ARGAN: Al meer dan een uur....

TOINETTE: Auuuuu!

ARGAN: Al meer dan een uur heb je me hier alleen ge-

TOINETTE: Auuuuu!

ARGAN: Hou nou eens op, stomme griet, anders kan ik je niet uitschelden.

TOINETTE: Oh, heel fijn. Dat stel ik nu echt op prijs, na alles wat me is overkomen.

ARGAN: Je hebt mijn stembanden bijna vernietigd.

TOINETTE: En dankzij u heb ik een buil op m'n hoofd. Dus we staan quitte.

ARGAN: Wat?! Brutale tang!

TOINETTE: Als u blijft schelden, ga ik huilen.

ARGAN: Mij zo in de steek laten, vervelende klier!

TOINETTE: Aaaaaaaah!

ARGAN: Kreng dat je bent! Mag ik niet eens even-

TOINETTE: Aaaaaaaah!

ARGAN: Goed, goed, jij je zin. We stoppen ermee. Vooruit, ruim die spullen op, akelige meid, ruim op. En, heeft mijn lavement vandaag geholpen? Heb ik genoeg gal afgescheiden?

TOINETTE: Ja, zeg, dat weet ik niet, hoor!. Dat is niet mijn afdeling. Laat meneer de APOTHEKER z'n neus maar in die troep steken. Daar wordt ie voor betaald. Die FLEURANT en die PURGON: beleven veel lol aan uw lijf. U bent een mooie melkkoe voor ze. Ik zou ze wel eens willen vragen wat u nou eigenlijk mankeert, met al die middeltjes die ze u voorschrijven.

ARGAN: Hou je mond, oliedom vrouwspersoon. Je hebt het recht niet om de geneeskunde in twijfel te trekken. Laat mijn dochter hier komen. Ik moet haar iets vertellen.

TOINETTE: Daar is ze al. Zeker uw gedachte geraden.

Scène 3

ARGAN: Ah, ANGELIQUE. Je komt als geroepen. Ik heb wat met je te bespreken.

ANGELIQUE: Wat dan, vader?

ARGAN: (*rent richting toilet*) Ogenblikje. Ben zo terug.

TOINETTE: Dat laxeert weer lekker!

Scène 4

ANGELIQUE: TOINETTE.

TOINETTE: Wat is er?

ANGELIQUE: Kijk me eens aan..

TOINETTE: Ik kijk je aan. En?

ANGELIQUE: TOINETTE.

TOINETTE: Wat nou, TOINETTE?

ANGELIQUE: Kun je niet raden waarover ik het wil hebben?

TOINETTE: Natuurlijk wel. Over dat vriendje van je. Al een week lang praten we nergens anders over. Je zou er beroerd aan toe zijn als je niet onmiddellijk over hem kon beginnen.

ANGELIQUE: Als je dat weet, waarom begin jij er dan niet over?

TOINETTE: Wil ik best, maar ik krijg gewoon geen kans. Je bent me altijd vóór. Huppekee, daar ga je al.....

ANGELIQUE: Ja, dat is waar. Ik vind het fijn om mijn hart bij jou uit te storten. Oh, TOINETTE, ik ben zo verliefd op die jongen. Maar ik weet niet of dat goed is. Wat vind jij, loop ik te hard van stapel?

TOINETTE: Nee, hoor.

ANGELIQUE: Is het verkeerd dat ik zoveel aan hem denk?

TOINETTE: Helemaal niet.

ANGELIQUE: Moet ik misschien wat meer afstand nemen?

TOINETTE: Zou ik niet doen.

ANGELIQUE: Moet ik zijn liefdesbetuigingen negeren?

TOINETTE: Ben je mal.

ANGELIQUE: Zeg eens, TOINETTE, vind je ook niet dat hij heel aantrekkelijk is?

TOINETTE: 't Is een stuk.

ANGELIQUE: En lief?

TOINETTE: 't Is een dotje.

ANGELIQUE: Dat hij stijl heeft, en charme en goede manieren?

TOINETTE: 't Is een echte heer.

ANGELIQUE: Dat hij de zon is, dat hij licht geeft, dat er passie zit in zijn woorden en daden?

TOINETTE: Helemaal waar..

ANGELIQUE: En dat het ontzettend vervelend is dat mijn vader mij zo aan banden legt, waardoor we niet van onze liefde kunnen genieten?

TOINETTE: Ja, ontzettend vervelend. Misdadig gewoon.

ANGELIQUE: Maar TOINETTE, geloof je dat hij net zoveel van mij houdt als hij zegt?

TOINETTE: Eh... eh... Dat zijn nou van die dingen waar je altijd voorzichtig mee moet zijn. Liefde kan heel betrouwbaar lijken, maar het barst van de mannen die alleen maar doen alsof.

ANGELIQUE: Wat zeg je nou, TOINETTE? Zou hij tegen mij liegen?

TOINETTE: Daar zul je gauw genoeg achter komen. De praktijk zal het bewijzen.

ANGELIQUE: Als hij me bedriegt, zal ik nooit meer een man vertrouwen. Van mijn leven niet.

TOINETTE: Daar is je vader weer.

Scène 5

ARGAN: Hé, hé, dat lucht op. (*gaat zitten*) Luister eens, meisje. Ik heb een nieuwtje voor je. Iemand heeft je ten huwelijk gevraagd.

Wat zie ik? Je lacht. Dus ik hoef niet te vragen of je wel wilt.

ANGELIQUE: Als u vindt dat ik met hem moet trouwen, dan zal ik dat doen.

ARGAN: Nou, dat gaat snel. Die zaak is dus beklonken. Ja, je stiefmoeder wou je eigenlijk naar een klooster of een internaat sturen. Daar is ze altijd erg gebrand op geweest.

TOINETTE: (*terzijde*) En daar heeft dat mens zo haar redenen voor.

ARGAN: Ze was het absoluut niet eens met dit huwelijk. Maar ik heb haar omgepraat.

ANGELIQUE: Dank u wel, vader.

TOINETTE: Gefeliciteerd. Dit is de verstandigste beslissing die u ooit in uw leven heeft genomen.

ARGAN: Ik heb de bewuste persoon nog niet gezien, maar ze hebben me verzekerd dat ik tevreden met hem kan zijn, en jij ook.

ANGELIQUE: O, vast en zeker.

ARGAN: Hoezo? Heb jij hem dan wel gezien?

Als u het hele stuk wilt lezen dan kunt u via www.toneeluitgeverijvink.nl de tekst bestellen en toevoegen aan uw zichtzending.

Voor advies of vragen helpen wij u graag.

 info@toneeluitgeverijvink.nl

 072 5112407

“Samenspelen” is ons motto